

ΘΕΜΑ 4^ο

ΑΝΔΟΚΙΔΗΣ, 'ΠΕΡΙ ΕΙΡΗΝΗΣ' 10-11

Πρώτον μὲν οὖν, ᾧ Ἀθηναῖοι, τούτου ἀναμνήσθητε, τί ὑμῖν ἐξ ἀρχῆς ὑπεθέμην τῷ λόγῳ. Ἄλλο τι ἢ τοῦτο, ὅτι διὰ τὴν εἰρήνην οὐδεπώποτε ὁ δῆμος ὁ [τῶν] Ἀθηναίων κατελύθη; οὐκοῦν ἀποδέδεικται. Καὶ οὐδεὶς ἐξελέγξει με ὡς οὐκ ἔστι ταῦτ' ἀληθῆ. Ἦδη δὲ τινῶν ἤκουσα λεγόντων, ὡς ἐκ τῆς τελευταίας εἰρήνης τῆς πρὸς Λακεδαιμονίους οἱ τε τριάκοντα κατέστησαν, πολλοὶ τε Ἀθηναίων κώνειον πιόντες ἀπέθανον, οἱ δὲ φεύγοντες ὄχοντο. Ὅποσοι οὖν ταῦτα λέγουσιν, οὐκ ὀρθῶς γινώσκουσιν· εἰρήνη γὰρ καὶ σπονδαὶ πολὺ διαφέρουσι σφῶν αὐτῶν· εἰρήνην μὲν γὰρ ἐξ ἴσου ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους ὁμολογήσαντες περὶ ᾧ ἂν διαφέρονται· σπονδὰς δὲ, ὅταν κρατήσωσιν κατὰ τὸν πόλεμον, οἱ κρείττους τοῖς ἥττοσιν ἐξ ἐπιταγμάτων ποιοῦνται, ὡς περὶ ἡμῶν κρατήσαντες Λακεδαιμόνιοι τῷ πολέμῳ ἐπέταξαν ἡμῖν καὶ <τὰ> τείχη καθαιρεῖν καὶ τὰς ναῦς παραδιδόναι καὶ τοὺς φεύγοντας καταδέχεσθαι. Τότε μὲν οὖν σπονδαὶ κατ' ἀνάγκην ἐξ ἐπιταγμάτων ἐγένοντο, νῦν δὲ περὶ εἰρήνης βουλευέσθε.

ΣΧΟΛΙΑ

1. «**τούτου ἀναμνήσθητε**»: *θυμηθεῖτε αὐτὸ ἐδῶ το γεγυῶς*. «**τί...ὑπεθέμην**»: πλάγια ἐρώτηση ἐπεξήγηση στην προηγούμενη ἀντωνυμία 'τούτου'. «**τί ὑμῖν**»: ἀντικείμενα στο 'ὑπεθέμην'. 'ὑποτίθεμαι τινί τί = δίνω σε κάποιον μια υπόσχεση'. «**τῷ λόγῳ**»: δοτική του ὀργάνου.
2. «**Ἄλλο τι ἢ τοῦτο**»: εὐθεία ἐρώτηση ὅπου ἐννοεῖται το ρ. 'ὑπεθέμην': *'σας υποσχέθηκα κάτι ἄλλο, ἢ αὐτὸ ἐδῶ;*. «**ὁ δῆμος**»: *'ἡ δημοκρατικὴ παράταξις*. «**ὅτι...κατελύθη**»: εἰδική πρόταση ὡς ἐπεξήγηση στην προηγούμενη ἀντωνυμία 'τοῦτο'. Το ἐρωτηματικὸ στο τέλος τῆς εἰδικῆς οὐσιαστικὰ ἀνήκει στην κύρια πρόταση που εἶναι ἐρωτηματική.
3. «**ἐξελέγξει με ὡς...**»: *'ἐξελέγχω τινὰ ὡς... = κατηγορῶ κάποιον με ἀποδείξεις ὅτι...'*.
4. «**λεγόντων**»: κατηγορηματικὴ μτχ. «**ὡς...κατέστησαν...ἀπέθανον...ὄχοντο**»: τρεῖς εἰδικές προτάσεις ἀντικείμενα στην μτχ. 'λεγόντων'. Οἱ δυο πρώτες συνδέονται μεταξύ τους με τὸ σύνδεσμο 'τέ', ἐνῶ ἡ τρίτη με τὸν 'δέ'.
5. «**οἱ τε τριάκοντα**»: ἐνν. τοὺς Τριάντα Τυράννους. Το 'οἱ' δὲν εἶναι ἀναφορική ἀντωνυμία, ἀλλὰ ἄρθρο, καὶ ὁ τόνο εἶναι μεταφορὰ τοῦ ἀτόνου 'τέ' στο ἄρθρο, τὸ ὁποῖο ἀντὶ 'οἱ' ἐγίνε 'οἱ'. «**κώνειον πιόντες**»: *'επειδὴ υποχρεώθηκα νὰ πιῶν τὸ κώνειο, πέθαναν'*, ἡ μτχ. τροπική.
6. «**οἱ δὲ**»: *'καὶ κάποιοι'*. Πολλές φορές τὸ ἄρθρο μαζί με τὸ μόριο αὐτὸ συντάσσονται μόνον τοὺς χωρὶς ἀκόλουθο οὐσιαστικὸ, ἐπίθετο ἢ μετοχή, καὶ σημαίνουν *'ορισμένοι, κάποιοι'*. «**φεύγοντες ὄχοντο**»: Το ρ. εἶναι 'οἴχομαι' καὶ σημαίνει *'φεύγω'*. Ἀν πάρει δίπλα τοῦ συνημμένη μτχ. ρήματος κινήσεως μέσω ἐνός κοινού υποκειμένου, τότε ἡ μτχ. αὐτὴ λογίζεται ὡς κατηγορηματικὴ, ἡ μτχ. μεταφράζεται ὡς ρήμα, καὶ τὸ ρ. ὡς ἐπίρρημα πάντοτε με τὴν ἐννοια τοῦ *'γρήγορα'*: π.χ. *'οἴχομαι φεύγων = φεύγω γρήγορα'*.
7. «**σφῶν αὐτῶν**»: *'μεταξὺ τους'*.
8. «**ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους**»: δὲν ὑπάρχει υποκείμενο, ἀλλὰ ἐνν. 'οἱ ἄνθρωποι'. «**ὁμολογήσαντες**»: τροπικὴ μτχ. *'με τὸ νὰ ὁμολογήσουν'*. Κάνουν λάθος ὅσοι θεωροῦν ὅτι ἡ μτχ. ἀορίστου εἶναι ἐξ ὀρισμοῦ χρονικὴ – προτερόχρονο. Ὅτι αὐτὸ συμβαίνει κάποτε, δὲν σημαίνει ὅτι συμβαίνει πάντοτε. «**περὶ ᾧ ἂν διαφέρονται**»: ἀναφορική πρόταση με ἐμπρόθετο προσδ. συν ἀναφορικό. Περιέχει ὑπόθεση με τὸ 'ἂν' συν ὑποτακτική. Το 'ἂν' μέσα σε μία ἀναφορική πρόταση δὲν μεταφράζεται ὡς ὑποθετικὸς σύνδεσμος, ἀλλὰ ὡς ἐπίρρημα *'τυχόν'*: *'για ὅσα ζητήματα τυχόν διαφωνήσουν'*. Ἡ ὑπόθεση ἀναπτύσσεται ὡς ἐξῆς: *'ἂν διαφέρονται περὶ τινῶν, εἰρήνην ποιοῦνται πρὸς ἀλλήλους'*, καὶ δηλώ-

νει την αόριστη επανάληψη στο παρόν – μέλλον. «**σπονδάς δέ...ποιοῦνται**»: κύρια πρόταση ως απόδοση στην ακόλουθη χρονική – υποθετική πρόταση. «**ὅταν κρατήσωσιν**»: χρονική – υποθετική πρόταση με υποτακτική, και δηλώνει επίσης την αόριστη επανάληψη στο παρόν – μέλλον με απόδοση την κύρια πρόταση.

9. «οἱ κρείττους»: 'οἱ κρείττονες', υποκ. στο ρ. «**τοῖς ἦττοσιν**»: δοτική της συνοδείας. «**ἐξ ἐπιταγμάτων**»: εμπρ. προσδ. του τρόπου, 'με τρόπο εξουσιαστικῶ'.

10. «ἡμῶν κρατήσαντες»: η αντωνυμία αντικ. στην μτχ. και η μτχ. χρονική – προτερόχρονο συνημμένη. «**τῷ πολέμῳ**»: δοτική επιρρ. που δηλώνει την κατάσταση, 'στον πόλεμό'. «**ἡμῖν**»: το κατά πρόσωπο αντικείμενο στο ρ. 'ἐπέταξαν'.

11. «καθαίρειν...παραδιδόναι...καταδέχεσθαι»: τρία απαρέμφατα ως το κατά πράγμα αντικ. στο ρ. 'ἐπέταξαν'. «**τοὺς φεύγοντας**»: 'οἱ φεύγοντες = *οι εξόριστοί*'.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Αρχικά λοιπόν, Αθηναίοι πολίτες, θυμηθείτε αυτό εδώ, δηλ. τι υποσχέθηκα από την αρχή εγώ σε εσάς με την ομιλία μου. Κάτι διαφορετικό ή αυτό εδώ, ότι δηλ. ποτέ στο παρελθόν η δημοκρατική παράταξη στην Αθήνα δεν διαλύθηκε από την σύναψη μιας ειρήνης; Άρα λοιπόν αυτό έχει αποδειχθεί. Και κανείς δεν θα με κατηγορήσει ότι αυτά εδώ δεν είναι αληθινά. Αρκετό καιρό πριν άκουσα ορισμένους να λένε ότι εξ αιτίας της τελευταίας ειρήνης που κάναμε με τους Λακεδαιμονίους, και οι Τριάντα Τύραννοι εγκαταστάθηκαν, και πολλοί Αθηναίοι με το να πιούν το κώνειο δολοφονήθηκαν, αλλά και κάποιοι εξορίστηκαν αμέσως. Όσοι λοιπόν τα λένε αυτά, δεν έχουν σαφή γνώση των γεγονότων. Διότι η ειρήνη και η συνθηκολόγηση διαφέρουν πολύ μεταξύ τους. Ειρήνη κάνουν οι άνθρωποι με ίσους όρους έχοντας από πριν έρθει σε συνεννόηση μεταξύ τους για τα ζητήματα στα οποία έχουν διαφορές. Αντιθέτως συνθηκολόγηση κάνουν, όταν νικήσουν στην διάρκεια ενός πολέμου, οι νικητές με τους ηττημένους εκδίδοντας διατάγματα, όπως ακριβώς – όταν οι Λακεδαιμόνιοι νίκησαν στον πόλεμο – μας διέταξαν και τα τείχη να γκρεμίσουμε και τα πολεμικά πλοία να παραδώσουμε και τους εξόριστους να δεχθούμε πίσω στην Αθήνα. Τότε λοιπόν αναγκαστικά έγινε συνθηκολόγηση με βάση κάποια διατάγματα, ενώ τώρα συσκέπτεσθε σχετικά με την ειρήνη.